

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อาชีพ ระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน โดยผู้วิจัยได้แบ่งการนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล
2. ลำดับขั้นของการเสนอผลการวิจัย
3. ผลการวิจัย

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อการแปลความหมาย มีดังนี้

n	แทน	จำนวนหน่วยตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Squares)
df	แทน	ขั้นของความอิสระ (Degrees of Freedom)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยผลบวกกำลังสองของคะแนน (Mean of Squares)
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t -Distribution
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน F -Distribution
*	แทน	ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ลำดับขั้นในการเสนอผลการวิจัย

ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่เก็บรวบรวมได้ จำนวน 375 ฉบับ มาจัดหมวดหมู่ตาม เพศ อาชีพ และระดับการศึกษา แล้วตรวจนับคะแนนตามเกณฑ์การให้คะแนน จากนั้นนำข้อมูลที่ได้มาทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ และใช้สถิติวิเคราะห์ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ใช้สถิติค่าร้อยละ และความถี่
2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
3. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างเพศใช้การทดสอบด้วย t -test ที่มีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ระหว่างอาชีพ และระดับการศึกษาใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว F -test (One - Way ANOVA) กรณีความแตกต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ย มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการทดสอบรายคู่ โดยใช้วิธีการของเซฟเฟ่
4. ผลวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้วิเคราะห์เนื้อหาโดยการสรุปประเด็นหาความหมาย และแจกแจงความถี่ในแต่ละประเด็น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ผลปรากฏดังตารางที่ 2 ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1. เพศ		
1.1 ชาย	132	35.20
1.2 หญิง	243	64.80
รวม	375	100.00
2. ระดับการศึกษา		
2.1 ประถมศึกษา	90	24.00
2.2 มัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า	179	47.70
2.3 ปวศ./อนุปริญญาขึ้นไป	106	28.30
รวม	375	100.00
3. อาชีพ		
3.1 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ	74	19.70
3.2 ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	49	13.10
3.3 เกษตร/รับจ้างทั่วไป	209	55.70
3.4 นักเรียน นักศึกษา	43	11.50
รวม	375	100.00

จากตารางที่ 2 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 375 คน เพศของผู้ตอบแบบสอบถามคือ เพศชาย คิดเป็นร้อยละ 35.20 ส่วนเพศหญิง ร้อยละ 64.80 ระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่างพบว่าส่วนใหญ่มีการศึกษามัธยมศึกษาหรือเทียบเท่า ร้อยละ 47.70 รองลงมา คือปวศ./อนุปริญญาขึ้นไป ร้อยละ 28.30 และระดับประถมศึกษา ร้อยละ 24.00 ส่วนด้านการประกอบอาชีพของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกรหรือรับจ้างทั่วไป ร้อยละ 55.70 รองลงมาคือ รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ร้อยละ 19.70 และค้าขายหรือธุรกิจส่วนตัว ร้อยละ 13.10 และนักเรียน นักศึกษา ร้อยละ 11.50

2. ผลการวิเคราะห์ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ใช้ค่าเฉลี่ย
เปรียบเทียบกับเกณฑ์ 5 ระดับ

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 1 ผู้วิจัยต้องศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม ดังนี้

2.1 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหาร
ส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมและจำแนกเป็น
รายด้าน

ด้าน	การมีส่วนร่วม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	3.03	.59	ปานกลาง
2	การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	3.09	.62	ปานกลาง
3	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	3.22	.49	ปานกลาง
4	การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไป จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ	3.00	.49	ปานกลาง
5	การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	2.90	.44	ปานกลาง
โดยรวม		3.05	.43	ปานกลาง

จากตารางที่ 3 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การ
บริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง
($\bar{X} = 3.05$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าอยู่ในระดับปานกลางทั้ง 5 ด้าน โดย
เรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา
($\bar{X} = 3.22$) การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ ($\bar{X} = 3.09$) การมีส่วนร่วมในการ
กำหนดปัญหา ($\bar{X} = 3.03$) การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำ
ข้อบัญญัติงบประมาณ ($\bar{X} = 3.00$) การมีส่วนร่วมในการประเมินผล ($\bar{X} = 2.90$)

2.2 วิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกรายด้านของแต่ละข้อ

2.2.1 การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

ข้อ	การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด	3.02	1.00	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.09	.72	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการอภิปราย ปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่างเพียงใด	2.35	.49	น้อย
4	ท่านมีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้าน ข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อที่ประชุม เพียงใด	3.15	.79	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบลร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.10	.79	ปานกลาง
6	ท่านมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล เพียงใด	3.46	.95	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา หมู่บ้าน/ตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.03	1.01	ปานกลาง
โดยรวม		3.03	.59	ปานกลาง

จากตารางที่ 4 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.03$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของปัญหาและความต้องการ ในการพัฒนาหมู่บ้านและตำบล เพียงใด ($\bar{X} = 3.46$) พบว่าอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย มีส่วนร่วมในการออกเสียงสนับสนุนหรือคัดค้านข้อมูลปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อที่ประชุมเพียงใด ($\bar{X} = 3.15$) มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์ปัญหา/ความต้องการในการพัฒนาหมู่บ้าน/ตำบล ร่วมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.10$) มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลต่อคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.09$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกปัญหาและความต้องการในการพัฒนา หมู่บ้าน/ตำบล เพื่อจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.03$) ได้ร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา อบต. เพื่อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาความต้องการของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ($\bar{X} = 3.02$) พบว่าอยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการอภิปรายปัญหา/ความต้องการของหมู่บ้านและตำบลให้กระจ่างเพียงใด ($\bar{X} = 2.35$)

2.2.2 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการ

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการ

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการ	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความต้องการนั้นๆเพียงใด	3.03	.89	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหามือหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	3.28	.67	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด	3.30	.74	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	3.02	.96	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาลดปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด	2.94	.72	ปานกลาง
6	ท่านมีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีดำเนินการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด	3.51	.84	มาก
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหามือหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อบรรลุลงในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	3.48	1.05	มาก
โดยรวม		3.09	.62	ปานกลาง

จากตารางที่ 5 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำโครงการ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.09$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยคือ มีส่วนร่วมในการกำหนดวิธีดำเนินการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ($\bar{X} = 3.51$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจเลือกแผนงาน/โครงการ หรือกิจกรรมในการแก้ไขปัญหาหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อบรรลุจุดในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.48$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ มีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต.เพียงใด ($\bar{X} = 3.30$) มีส่วนร่วมในการวางแผนงานโครงการหรือกิจกรรม เพื่อแก้ไขปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ($\bar{X} = 3.28$) มีส่วนร่วมในการกำหนดทรัพยากรและแหล่งของทรัพยากรที่จะใช้ในโครงการพัฒนา อบต. เพียงใด มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สาเหตุแห่งปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพื่อกำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาให้ตรงกับปัญหา/ความต้องการนั้นๆเพียงใด ($\bar{X} = 3.03$) มีส่วนร่วมในการตัดสินใจใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดในการพัฒนาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อหมู่บ้าน/ตำบลเพียงใด ($\bar{X} = 3.02$) มีส่วนร่วมในการค้นหารูปแบบและวิธีการพัฒนาเพื่อแก้ไขปัญหาหรือลดปัญหาของหมู่บ้าน/ตำบล เพียงใด ($\bar{X} = 2.94$)

2.2.3 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ตารางที่ 6 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากทีคณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้วเพียงใด	3.09	.80	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.26	.72	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผน เพียงใด	3.20	.85	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.01	.67	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด	3.44	.85	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภา อบต. แล้ว เพียงใด	3.24	1.00	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบ เพียงใด	3.46	.62	มาก
โดยรวม		3.22	.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 6 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.22$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 2 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ประกาศใช้แล้วว่ามีเนื้อหาถูกต้องตามที่สภา อบต. ได้ให้ความเห็นชอบ เพียงใด ($\bar{X} = 3.46$) และมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาสาระของแผนพัฒนา อบต. ต่อที่ประชุมสภา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.44$) และอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการเชิญชวนประชาชนในพื้นที่ ร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.26$) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ที่ผ่านความเห็นชอบจากสภา อบต. แล้ว เพียงใด ($\bar{X} = 3.24$) มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นสนับสนุนหรือคัดค้านเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. ต่อคณะกรรมการจัดทำแผนเพียงใด ($\bar{X} = 3.20$) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระของร่างแผนพัฒนา อบต. หลังจากที่คณะกรรมการจัดทำแผนฯ จัดทำเสร็จแล้วเพียงใด ($\bar{X} = 3.09$) และมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาร่างแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.01$)

2.2.4 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ตารางที่ 7 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.27	1.09	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการผลักดันให้ อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด	3.45	.96	มาก
3	ท่านมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของ อบต. ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.18	.99	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.20	.85	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่า อบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	2.51	.70	น้อย
6	ท่านมีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย เพียงใด	2.61	.70	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมในการแจ้งให้ อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	2.95	.79	ปานกลาง
โดยรวม		3.00	.49	ปานกลาง

จากตารางที่ 7 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายโดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.00$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการผลักดันให้อบต. นำโครงการจำเป็นเร่งด่วนจากแผนพัฒนา อบต. ไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด ($\bar{X} = 3.45$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 5 ข้อ โดยเรียงจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการผลักดันให้อบต. จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนาอบต.เพียงใด ($\bar{X} = 3.27$) มีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนร่วมตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เพื่อให้เป็นไปตามแผนพัฒนาอบต.เพียงใด ($\bar{X} = 3.20$) มีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาสาระข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของอบต. ว่าได้จัดทำตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.18$) มีส่วนร่วมในการแจ้งให้อบต. ปรับปรุงแก้ไขข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายหากเห็นว่าไม่เป็นไปตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.95$) มีส่วนร่วมในการเข้าฟังการประชุมสภา อบต. ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพียงใด ($\bar{X} = 2.61$) อยู่ในระดับน้อย จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการทักท้วงกรณีเห็นว่าอบต. ไม่จัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.51$)

2.2.5 การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล

ตารางที่ 8 การวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล

ข้อ	การมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1	ท่านมีส่วนร่วมในการปฏิบัติตามแผนงานโครงการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายเพียงใด	3.14	.79	ปานกลาง
2	ท่านมีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	2.77	.92	ปานกลาง
3	ท่านมีส่วนร่วมในการควบคุม ติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา อบต.เพียงใด	2.79	.98	ปานกลาง
4	ท่านมีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา อบต. ให้มีประสิทธิภาพเพียงใด	3.19	.73	ปานกลาง
5	ท่านมีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	3.44	.94	มาก
6	ท่านมีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไปเพียงใด	2.80	.74	ปานกลาง
7	ท่านมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด	2.86	.95	ปานกลาง
โดยรวม		2.90	.44	ปานกลาง

จากตารางที่ 8 พบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.90$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าอยู่ในระดับมาก จำนวน 1 ข้อ คือ มีส่วนร่วมในการใช้ประโยชน์จากโครงการพัฒนาตามแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 3.44$) อยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 6 ข้อ โดยเรียงระดับจากมากไปน้อย คือ มีส่วนร่วมในการปรับปรุงระบบการบริหารงานพัฒนา อบต. ให้มีประสิทธิภาพเพียงใด ($\bar{X} = 3.19$) มีส่วนร่วมในการปฏิบัติตาม แผนงาน โครงการในแผนพัฒนา อบต. เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมาย เพียงใด ($\bar{X} = 3.14$) มีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการพัฒนาของ อบต. ว่าบรรลุผลตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.86$) มีส่วนร่วมในการบำรุงรักษาโครงการที่ อบต. ทำไว้ให้ใช้ประโยชน์ได้ตลอดไปเพียงใด ($\bar{X} = 2.80$) มีส่วนร่วมในการควบคุมติดตามโครงการหรือกิจกรรมที่ อบต. ดำเนินการเพื่อให้เป็นไปตามเป้าหมายในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.79$) มีส่วนร่วมในการประสานงานในการดำเนินโครงการเพื่อให้บรรลุผลสำเร็จ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนา อบต. เพียงใด ($\bar{X} = 2.77$)

3. ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ อาชีพ และระดับการศึกษา

3.1 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 2 ผู้วิจัยต้องการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศที่ไม่แตกต่างกัน โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน ผลการเปรียบเทียบใช้การทดสอบด้วย t -test ดังแสดงในตารางที่ 9

ตารางที่ 9 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามเพศ

ด้าน	เพศ	$\bar{X}$	S.D.	t	df	Sig.(two-tailed)
การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	ชาย	2.98	.63	-1.23	373	.218
	หญิง	3.06	.57			
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	ชาย	2.91	.47	-4.21	373	.000*
	หญิง	3.19	.67			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	ชาย	3.23	.28	1.40	373	.162
	หญิง	3.21	.56			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	ชาย	3.01	.52	.147	373	.883
	หญิง	3.00	.47			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ชาย	2.98	.25	2.56	373	.011*
	หญิง	2.86	.51			
โดยรวม	ชาย	3.02	.28	-.649	373	.517
	หญิง	3.06	.50			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 9 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคามระหว่างเพศชายกับเพศหญิง โดยรวมพบว่า แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาทางด้านแล้วพบว่า จำนวน 2 ด้าน การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ เพศหญิงมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย และการมีส่วนร่วมในการประเมินผล เพศชายมีส่วนร่วมมากกว่าเพศชาย มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

3.2 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีการระดับศึกษาต่างกัน
ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

(N=375)

การมีส่วนร่วมด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	ms	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	26.721	13.361	46.592	.000*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	372	106.675	.287		
	รวม	374	133.396			
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	73.052	36.526	187.807	.000*
	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	372	72.349	.194		
	รวม	374	145.400			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	36.363	18.181	124.399	.000*
	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	372	54.369	.146		
	รวม	374	90.732			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	14.027	7.013	34.331	.000*
	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	372	75.996	.204		
	รวม	374	90.023			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	13.569	6.784	41.351	.000*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	372	61.034	.164		
	รวม	374	74.603			
รวม	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	2	26.81	13.410	113.589	.000*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	372	43.916	.118		
	รวม	374	70.736			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 10 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการศึกษา ทั้งโดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนรายด้านพบว่า การมีส่วนร่วมในทุกๆ ด้านที่ระดับการศึกษาต่างกัน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับด้านที่มีความแตกต่างได้ทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ ปรากฏดังตารางที่ 11 – 16

ตารางที่ 11 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.93	3.62	2.82
ประถมศึกษา	2.93	-	.000*	.254
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.62		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.82			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 11 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา พบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า
ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./
อนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 12 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.32	3.48	2.80
ประถมศึกษา	3.32	-	.000*	.000*
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.48		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.80			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 12 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ พบว่าประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./

อนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 13 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับ
การศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	2.88	3.22	2.83
ประถมศึกษา	2.88	-	.000*	.728
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.22		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.83			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 13 พบว่าผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนก
ตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหา พบว่าประชาชน
มีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า
ระดับศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./
อนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 14 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.06	3.12	2.77
ประถมศึกษา	3.06	-	.822	.000*
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.12		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.77			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 14 พบว่าผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย พบว่าประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./
อนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 15 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษาเป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.00	3.35	2.79
ประถมศึกษา	3.00	-	.000*	.000*
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.35		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.79			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 15 พบว่าผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล พบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับ ปวส./

อนุปริญญาขึ้นไป

ตารางที่ 16 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ในภาพรวม

ระดับการศึกษา		ประถมศึกษา	มัธยมศึกษา/ หรือเทียบเท่า	ปวส./ อนุปริญญา ขึ้นไป
	$\bar{X}$	3.00	3.35	2.79
ประถมศึกษา	3.00	-	.000*	.000*
มัธยมศึกษา/หรือเทียบเท่า	3.35		-	.000*
ปวส./อนุปริญญาขึ้นไป	2.79			-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 16 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการศึกษา เป็นรายคู่ ในภาพรวม พบว่า ประชาชนมีระดับการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมน้อยกว่าระดับมัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ

ระดับการศึกษาประถมศึกษา มีส่วนร่วมมากกว่าระดับปวส./อนุปริญญาขึ้นไป

ระดับการศึกษามัธยมศึกษา/หรือเท่าเทียบ มีส่วนร่วมมากกว่าระดับปวส./

อนุปริญญาขึ้นไป

3.3 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน
ปรากฏผล ดังตารางที่ 17

ตารางที่ 17 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามระดับการประกอบอาชีพ

(n = 375)

การมีส่วนร่วมด้าน	แหล่งความแปรปรวน	df	ss	ms	F	Sig
การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	8.049	2.683		
					7.941	.000*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	125.347	.338		
	รวม	374	133.396			
การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงานโครงการ	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	7.848	2.616		
					7.056	.000*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	137.553	.371		
	รวม	374	145.400			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	.572	.191		
					.785	.503
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	90.160	.243		
	รวม	374	90.732			
การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีกรนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	3.226	1.075		
					4.596	.004*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	86.798	.234		
	รวม	374	90.023			
การมีส่วนร่วมในการประเมินผล	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	1.773	.591		
					3.011	.030*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	72.829	.196		
	รวม	374	74.603			
รวม	ความแตกต่างระหว่างกลุ่ม	3	2.640	.880		
					4.795	.003*
	ความแตกต่างภายในกลุ่ม	371	68.096	.184		
	รวม	374	70.736			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 17 พบว่า ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามอาชีพ โดยรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับ ที่แตกต่างกัน จำนวน 4 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการกำหนดปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีจำนวนที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จำนวน 1 ด้าน คือ การมีส่วนร่วมในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา และสามารถเปรียบเทียบความแตกต่างรายคู่ด้วยวิธีเชฟเฟ่ ปรากฏดังตารางดังที่ 18 – 22

ตารางที่ 18 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการประกอบอาชีพ เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดปัญหา

อาชีพ	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ		ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว		เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป		นักเรียน นักศึกษา	
	$\bar{X}$		$\bar{X}$		$\bar{X}$		$\bar{X}$	
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.15	-	3.02	.693	2.92	.034*	3.35	.373
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.02	-	-	.738	-	.000*	-	.067
เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป	2.92	-	-	-	-	-	-	.000*
นักเรียน นักศึกษา	3.35	-	-	-	-	-	-	-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 18 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป

อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพนักเรียน นักศึกษา

ตารางที่ 19 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการ
ประกอบอาชีพ เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนงาน โครงการ

อาชีพ		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	นักเรียน นักศึกษา
	$\bar{X}$	3.44	3.08	3.16	3.34
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.44	-	.023*	.000*	.719
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.08		-	1.000	.424
เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป	3.16			-	.210
นักเรียน นักศึกษา	3.34				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 19 พบว่าผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพ
แตกต่างกันมีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพรับราชการ/รัฐวิสาหกิจ มีส่วนร่วมมากกว่าอาชีพค้าขายอาชีพเกษตรกร/รับจ้าง
ทั่วไป

RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 20 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการ
ประกอบอาชีพ เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบว่ามีแผนพัฒนาไปจัดทำ
ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

อาชีพ		รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	นักเรียน นักศึกษา
	$\bar{X}$	3.08	2.97	2.98	3.21
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.08	-	.663	.174	.619
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.97		-	.978	.144
เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป	2.98			-	.012*
นักเรียน นักศึกษา	3.21				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 20 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพ
แตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้
อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพนักเรียน นักศึกษา

ตารางที่ 21 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการ
ประกอบอาชีพ เป็นรายคู่ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล

อาชีพ	$\bar{X}$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	นักเรียน นักศึกษา
		2.99	2.84	3.03	3.08
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	2.99	-	.117	1.00	.989
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	2.84		-	.049*	.110
เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป	3.03			-	.982
นักเรียน นักศึกษา	3.08				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 21 พบว่า ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพ
แตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว มีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY

ตารางที่ 22 ผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา
องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม จำแนกตามการ
ประกอบอาชีพ เป็นรายคู่ โดยรวม

อาชีพ	เปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา				
	$\bar{X}$	รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	ค้าขาย/ธุรกิจ ส่วนตัว	เกษตรกร/ รับจ้างทั่วไป	นักเรียน นักศึกษา
	$\bar{X}$	3.19	3.02	3.07	3.28
รับราชการ/ รัฐวิสาหกิจ	3.19	-	.159	.068	.950
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	3.02		-	.988	.090
เกษตรกร/รับจ้างทั่วไป	3.07			-	.040*
นักเรียน นักศึกษา	3.28				-

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 22 พบว่าผลเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำ
แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ที่มีอาชีพ
แตกต่างกัน มีส่วนร่วมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

อาชีพเกษตรกร/รับจ้างทั่วไป มีส่วนร่วมน้อยกว่าอาชีพนักเรียน นักศึกษา

4. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการเพิ่มประสิทธิภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของ
ประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัด
มหาสารคาม

จากวัตถุประสงค์ของการวิจัยข้อที่ 3 ผู้วิจัยต้องศึกษาข้อเสนอแนะในการเพิ่ม
ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วน
ตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ดังตารางที่ 23

ตารางที่ 23 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนใน
การจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

ความคิดและข้อเสนอแนะ	ความถี่
ด้านที่ 1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดปัญหา	
1.1 อบต.ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนทำการตัดสินใจ	40
1.2 อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกด้านที่มีผลกระทบต่อประชาชน	25
1.3 มีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรง	17
ด้านที่ 2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงานโครงการ	
2.1 อบต.ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการดำเนินงานของ อบต.	28
2.2 อบต.ควรดำเนินการหาสาเหตุและปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนอย่างแท้จริง	19
2.3 อบต.ควรมีการประชุมสัมมนาโครงการต่างๆ ก่อนเริ่มดำเนินการให้ประชาชนทราบ เพื่อประชาชนจะได้เข้าร่วมในโครงการนั้น	16
2.4 อบต.ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนดำเนินการต่างๆ ของ อบต.	13
ด้านที่ 3. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของ แผนพัฒนา	
3.1 อบต.ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ ของ อบต.	16
3.2 อบต.ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมการประชุมสภา อบต. เพื่อพิจารณาด้านต่างๆ	13
ด้านที่ 4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	
4.1 อบต.ควรปีดประกาศการจัดทำข้อบัญญัติให้ประชาชนทราบ	17
4.2 การดำเนินงานตามข้อบัญญัติควรแต่งตั้งประชาชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ	9
ด้านที่ 5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล	
5.1 อบต.ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นคณะกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของ อบต.	56
5.2 อบต. ควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และปีคประกาศ	26
5.3 อบต. ควรมีการแต่งตั้งหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต. ประจำปี	17

จากตารางที่ 23 พบว่าผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งเลิงจาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม ได้จากการให้ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากผู้กลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

1. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดปัญหา มีข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อบต. ควรมีการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ก่อนทำการตัดสินใจ อบต. ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนได้เข้าร่วมในการตัดสินใจในทุกด้านที่มีผลกระทบต่อประชาชน และมีการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนในด้านการตัดสินใจที่มีผลกระทบต่อประชาชน โดยตรง
2. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนงาน โครงการ มีข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อบต. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในบทบาทหน้าที่ของประชาชนต่อการดำเนินงานของอบต. ควรดำเนินการหาสาเหตุและปัญหาในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของประชาชนอย่างแท้จริง อบต. ควรมีการประชาสัมพันธ์โครงการต่างๆ ก่อนเริ่มดำเนินการให้ประชาชนทราบเพื่อประชาชนจะได้เข้าร่วมโครงการ และอบต. ควรมีการสำรวจความต้องการของประชาชนก่อนดำเนินการต่างๆ ของ อบต.
3. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบเนื้อหาของแผนพัฒนา มีข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อบต. ควรมีการส่งเสริมให้ประชาชนได้เข้ามาเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ ของ อบต. และควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไปได้เข้าร่วมการประชุมสภาอบต. เพื่อพิจารณาด้านต่างๆ
4. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบว่ามีการนำแผนพัฒนาไปจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่าย มีข้อเสนอแนะ จำนวน 2 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อบต. ควรปิดประกาศจัดทำข้อบัญญัติให้ประชาชน อบต. และการดำเนินงานตามข้อบัญญัติควรแต่งตั้งประชาชนให้เข้าไปมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการด้านต่างๆ
5. ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในการติดตามประเมินผล มีข้อเสนอแนะจำนวน 3 ข้อ เรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ได้แก่ อบต. ควรมีการแต่งตั้งประชาชนเข้าไปเป็นคณะกรรมการในด้านต่างๆ ในการดำเนินงานของ อบต. ควรมีการจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานประจำปี และปิดประกาศให้ประชาชนได้รับทราบ และอบต. ควรมีการแต่งตั้งหน่วยงานอื่นที่เป็นกลางในการประเมินผลการปฏิบัติงานของ อบต. ประจำปี